

Magyar—svájci árúfzetési forgalom. (MNB. 295. számú körlevele).

Kivétel. A Svájcba exportálók fehér színű „D“-jelű tanusítványt tartoznak kiváltani és a kivitt áru ellenértékét, búzás is ideértve, a MNB-nak a Schweizerische National Bank zürichi intézetnél vezetett „Warenkonto II“ elnevezésű számlájára tartoznak svájci frankban lefizettetni. Az 1937. december 1.-től 1938. január 22.-ig Svájcba már kiszállított búza és egyéb áruk ellenértékét a fenti előírás szerint kell lefizettetni. Az említett számlára lefizetett svájci frank összegek hivatalos pénzfolyamon számított pengőellenértékét a MNB. a mindenkori érvényben lévő vételi (alacsonyabb) felár hozzászámításával az eddigi módon fogja a jogosult exportőrök javára elszámolni.

Behozatal. A MNB. a Svájcból Magyarországra importált áru (ideértve a tranzit-árukat is) svájci frank ellenértékét szabályszerű igénylés esetén hivatalos áruárfolyamon számítva a mindenkori eladási (magasabb) felár hozzászámításával az importőrök részére esedékesgkor ki fogja utalni. A megbízást teljesítő svájci pénzüintézet a svájci exportőrök részére történő átutalások alkalmával az átutalt összegből $\frac{1}{4}$ %-ot, tételenként azonban legalább 0.50 sv. frankot hoznak levonásba a magyar importőr ily értelmű fizetési megbízása alapján.

A fenti rendelkezések a kikészítési és javítási eljárásból, szabalmi és licencdíjakból, valamint az áruforgalommal kapcsolatos bizományi és közvetítői jutalékból eredő tartozásokra és követelésekre vonatkoznak.

Magyar—lengyel fizetési forgalom. (MNB. 292. sz. körlevele.)

A MNB. 1938. január 4.-től kezdve zloty bankjegyet és Lengyelországban korlátozás nélkül felhasználható varsói kifizetést a hivatalos pénzfolyam felett 40 $\frac{1}{2}$ % felárral vásárol és a hivatalos árfolyam felett 42%-kal ad el.

Dr. P—ő.

A jövedelem és vagyonadó 1938. évi kivetéséről.

Február hó 4-ikén tétetett közzé a „Budapesti Közlöny“-ben a pénzügyminiszter 10.000/1938. sz. körrendelete a jövedelem- és vagyonadó 1938. évi kivetése tárgyában.

A pénzügyminisztérium évről-évre bocsát ki ily körrendeleti utasítást és ezen utasítások lényegileg azonos tartalmúak. A különbség tartalmilag közöttük csak annyi, hogy évről-évre van néhány új rendelkezés, amely a kivetés belterjesebb kimunkálását szolgálja úgy a kincstár, mint az adózó érdekében.

Az ezévi rendelet újításai a következők:

1. A saját kezelésben lévő mező- és erdőgazdaság jövedelmének megállapításánál új rendelkezést tartalmaz az 1. §. 3. bekezdése, bár

megjegyzendő, hogy ez a rendelkezés valójában lényegileg a JVHÖ. 51. §-án alapszik és csupán a kivetési rendeletbe való beiktatása és a vonatkozó kérdés részletesebb taglalása jelent újdonságot.

A lényege ennek a rendelkezésnek az, hogy kis- és törpebirtoknál arra kell ügyelni, miszerint azok jövedelme vidékenként arányosan és egyenletesen legyen megállapítva, a közép- és nagybirtoknál pedig arra, hogy a jövedelem felbecslésénél a lehetőséghez képest a valóságban elért jövedelem elemeztessék ki és ez az adózó sajátos viszonyainak megfelelően vétessék számba. Ennek érdekében azután, ha a jövedelem, vagy a vagyon felbecslése, illetve értékelése tekintetében 10, illetve 20%-ot — a cezura 6000 pengő adóalaponál van — meghaladó eltérő megállapodások volnának, úgy az adózót be kell idézni és vele tárgyalás alapján kell megállapodni.

2. A rendelet 1. §-ának 4-ik bekezdése értelmében, a kivető hatóságoknak a gazdasági felügyelőségeket is meg kell keresniük avégből, hogy a községekben és amennyiben valamely község területén a viszonyok nem azonosak, úgy a községek határán belül dülönként is közöljék a holdankénti átlagtermést, valamint azt, hogy mennyi volt holdanként a művelési költség és mennyire becsülhető átlag holdanként a saját gazdálkodás folytán az átlagosan gazdálkodó által elérhető tiszta nyereség és végül tényleg mekkora haszonbéreket fizettek.

Ez a rendelkezés a szakszerűséget szolgálja, vagyis azt, hogy a kivető hatóságok előtt álló általános kép a jövedelmezőség tekintetében mennél precízebb és kidolgozottabb legyen.

3. A következő újítást az 1. §. 5-ik bekezdése hozza. Ez lényegileg adminisztratív jellegű.

Kimondatik e rendelkezésben ugyanis az, hogy a községi összeíróközegek az idegen helyen lakó adózókra vonatkozó összeírási jegyzékeket nem küldik meg közvetlenül, hanem azokat a saját községükre illetékes adóhivatalhoz tartoznak betérjeszteni. Ezek az adóhivatalok azután az ilyen összeírási íveket felülvizsgálják, a hiányokat pótolják és úgy küldik azután az illetékes címekre tovább.

4. A rendelet 2. §-a már a bérbeadott mező- és erdőgazdaságok jövedelmének megállapításáról szól.

Az újítás itt az 1. és 2-ik bekezdésben annyi, hogy a határvonalak és a teendők tartalma elméletileg világosabban és éleesebben határozatnak meg.

Kimondatik elsősorban, hogy a bérbeadott ingatlanok jövedelemmegállapításánál külön kell megállapítani a bérbeadó és külön a haszonbérlő jövedelmét.

Elrendeltetik másodsorban, hogy a bérbeadó földbirtokos jövedelmének megállapításánál a nyers bevételt a haszonbér és mindazok az egyéb szolgáltatások alkotják, amelyekre a bérlő a birtokossal szemben magát kötelezte.

Valójában tehát lényegbeli újítás itt nincs, csak a rendelkezé-

sek tartalmának meghatározása nyert határozottabb és a magánjogi fogalmakhoz közelebbálló fogalmazást.

5. A következő újítás a termények értékelésére vonatkozik.

A búzánál P 8.50 emelkedés van (12.— P-ről 20.50 P-re).

A rozsnál P 5.— emelkedés van (14.— P-ről 19.— P-re).

A sörárpánál 1.— P emelkedés van (18.— P-ről 19.— P-re).

A takarmányárpánál 2 P emelkedés van (14.— P-ről 16.— P-re).

A zabnál 1.— P emelkedés van (16.— P-ről 17.— P-re).

A kölesnél 2.— P értéksüllyedés (18.— P-ről 16.— P-re).

6. Újítás a rendelet 2. §-ában még az, hogy a JVHÖ. 17. §. nyomán kifejezetten felvételt nyert a szakasz szövegébe az a rendelkezés, mely szerint a nyers bevételből a bérbeadót terhelő termelési és kezelési költségeket, így az értékesítéssel kapcsolatos tényleges költségeket is (fuvardíjak, közvetítói jutalékok) minden esetben le kell vonni.

7. A szabályozás világosabbá tételét szolgálja a 2. §. utolsó bekezdésének szövegmódosítása. Az eddigi szöveg szerint a haszonbérlok jövedelmét a kereseti adó H. Ö. 24. §-ának 2-ik bekezdéséhez fűzött utasítás szerint kellett megállapítani.

Az új szöveg egyszerűen úgy szól, hogy a haszonbérlok jövedelmét az általános kereseti adó kivételénél megállapított összeggel — vagyis sima átirással — kell számításba venni.

8. A rendelet 3-ik szakasza az épületek tatarozási, karbantartási, fenntartási és kezelési költségeinek megállapításáról szól.

A kezelési és fenntartási költségek felsorolásánál újítás az, hogy a világítási költségek magyarázatául a rendeletbe beiktatott a világítás tárgyainak felsorolása: lépcsőház, kapualj, folyosó, udvartér.

9. Érdekes e szakasz utolsó bekezdése, mely kifejezetten elrendeli, hogy az igazolt tatarozási és karbantartási költségeket akkor is le kell vonni, ha azok után az adózó az épület átalakításával kapcsolatban adókedvezményben is részesült.

Ez a rendelkezés ellenkezik az eddigi szabállyal, igen jelentős és az adózók körében népszerűséggel fog találkozni.

10. Újonnan beiktatott szakasz a 4. §., mely az általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozások jövedelmének számbavételéről intézkedik.

A szakasz első bekezdése lényegileg tulajdonképpen ismétlése a JVHÖ. 19. §-ának.

A 2-ik bekezdésben lényeges az az utasítás, amely szerint figyelmeztetnek a kivető hatóságok, hogy azokban az esetekben, amikor a kereseti adó alapja becslés útján nyert megállapítást, a jövedelemadó-kivetések során a kereseti adóalap után kivetett és az adóévet megelőző évben tényleg fizetett kereseti adónak. ezen adó késedelmi kamatainak és behajtási illetékeinek a levonását megtagadni azon a címen, hogy az általános kereseti adó alapja becslés útján nyert meg-

állapítást, nem lehet, hanem a szóbanlévő adót és járulékait minden esetben le kell vonni.

Ez a rendelkezés sok félreértésnek, jogorvoslatnak fogja útját szegni.

11. A rendelet 8-ik §-a az „ipari és kereskedelmi üzletek üzemi tőkéjének értékelése“ cím alá kifejezetten külön beiktatja a gyógyszer-tárakat is, elrendelvén, hogy a gyógyszertáraknál az üzemi tőke, — a gyógyszerkészlet mennyiségének megfelelően — általában az üzleti jövedelemnek 1—5-szöröséig terjedő összegben veendő fel.

12. A rendelet 9. §-a az értékpapírok, külföldi pénznemek és tőkekövetelések értékeléséről szól.

E szakasz E. pontjának 3-ik bekezdése határozza meg azt, hogy mily külföldi értékeknél vehetők, a pengőre való átszámításnál az ú. n. felárak figyelembe. Eddig ebben a vonatkozásban a rendeletben csak az áruladási kategória szerepelt, ehhez járul most még több új kategória és pedig: szabadalom átruházásán, gyakorlatbavételének, vagy használatának megengedésén alapuló követelés, — vállalkozási szerződésen, vagy munkavállaláson alapuló díj-, illetve munkabérekövetelés, — megbízási szerződésen alapuló díjkövetelés és a megbízott költségeinek megtérítésére irányuló követelés.

13. A 10. §. első bekezdése a gyógyszertárak értékelésénél kifejezetten elrendeli és pedig a JVHÖ. 28. és 29. §-a alapján, hogy a személy- és reáljogú gyógyszertáraknál külön értékelendő a gyógyszer-tári jog mint tőkevagyon és külön értékelendő az üzemi felszerelés.

Ez a rendelkezés csatlakozik a 11. alatt megbeszélte újításhoz és a gyógyszertárak adóztatásának intenzívebb kimunkálásához vezet.

14. A 13-ik szakasz, a „tőketartozások levonásánál“ a második bekezdésben ugyancsak szól a felárak figyelembevehetőségének kérdéséről. A kategóriák ugyanúgy kibővültek, mint a 9-ik szakasz E. táblázatában (lásd 12-ik pontot).

15. A 14-ik szakasz 4-ik bekezdése egy eléggé elszigetelt esetről szól, meghagyván, hogy mindazon esetekben, ahol az adóalap új kivetés mellőzésével a folyó évben első ízben tartatott fenn változatlan összegben, de az 1937. évi adóalap az 1936. évben szenvedett elemi kár figyelembevételével állapított meg, az 1937. évi adóalap megfelelően helyesbitendő és erről az adózó értesítendő.

16. Hiányzik az új rendeletből a régi rendelet 13. §-ának 5-ik szakasza, amely szeriint az adókövető hatóságok felhívták arra, hogy a tiszta jövedelem kiszámításánál az adózót terhelő és általa az adóévet megelőző évben tényleg befizetett külön adókat és rendkívüli pótlékokat is levonásba kell hozni.

Úgy gondolom, hogy ez a rendelkezés csupán azért maradt ki az új rendeletből, mert az általános rendelkezésekből amúgy is folyik.

17. Az érdekképviseltek örömmel fogják üdvözölni a 14. §. 5-ik pontjába beiktatott új szövegrészt.

A rendelet ugyanis fenntartja azt a szabályt, mely szerint a rögzített adóalapok újbóli megállapítása csak ott veendő tervbe, ahol határozott kivetési adatok állanak rendelkezésre, — új azonban az a rendelkezés, hogy ebből a szempontból konkrét adatnak számít az érdekképviselők által az egyes ipari vagy kereskedelmi szakmához tartozó adózók jövedelmezőségének az emelkedésével kapcsolatosan adott szakvélemény is.

Dr. Gl. A.

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései.

Az üzemi baleset folytán elhalt matróz magyar állampolgár volt, azonban oly külföldi — amsterdami — cég szolgálatában állott, amelynek Magyarországon bejegyzett képviselősege nincs. A munkaadó cég hajója Wienben volt lajstromozva és a baleset Csehszlovákiában történt. Az elhalt a szolgálati szerződést Magyarországon írta alá. A P. I. 2739/1937. sz. ítélet a számbajöhető számos jogrendszer közül az osztrák jogot tartja alkalmazandónak, mert a kártérítési kötelezettség elbírálása szempontjából általában a *kártétel helyének a joga* irányadó, ez a jogszabály azonban a munkavállaló *üzemi balesetéből* folyó kártérítésre *nem* vonatkozik. A Kúria azt tekintette lényegesnek, hogy alperes részéről a szerződést a wieni képviselőség kötötte, amelynek osztrák jog szerint korlátlan felhatalmazással kell bírnia harmadik személyekkel létesítendő mindenféle ügylet megkötésére.

*

A P. I. 4892/1937. sz. ítélet szerint az egyik szerződő fél a szerződést a másik szerződő fél *elmebetegsége* címén nem támadhatja meg. Eszerint az ítélet szerint tehát az elmebeteg által létesített ügylet nem semmis, mert hiszen a semmisségre bármelyik fél hivatkozhatnék, hanem *negotium claudicans*. (A gyakorlatnak ide való tendálását jelzi *Szladits: Vázlat I. 123.*)

A gyakorlatnak e helyütt ismételten kiemelt az az irányzata, amely a cselekvőképtelenség elbírálását az orvosilag megállapítható elmebetegségtől függetleníti, a P. VII. 3252/1937. és P. I. 4064/1937. sz. ítéletekben nyilvánul meg.

*

Az örökbecfogadó halála után kormányhatóságilag megerősített *örökbecfogadási szerződés* hatályos, ha a szerződést az egyik szerződő fél kormányhatósági megerősítés végett a meghalt életében bemutatta, vagy erre megbízást adott. (P. III. 1694/1937.)

*